

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ

“ Св. Иван Рилски ”

гр. Раднево , ул. “ Георги Димитров “ № 39

Директор: 0417/8-23-47

Гл.счетоводител:0417/8-23-55

УТВЪРДИЛ:

ИНЖ. МАРИЯ КОДЖЕВА

Директор на ПГ „Св. Иван Рилски“
гр.Раднево

съгласно заповед № 770/13.09.2021 г.

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА УПОТРЕБАТА И ЗЛОУПОТРЕБАТА
С НАРТКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА
ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022 ГОДИНА**

I. Основната **цел** на училищната програма е прилагане на ефективен модел за превенция на употребата на наркотици и утвърждаване на здравословен начин на живот сред учениците, посредством въвеждане на цялостна, последователна и ефективна учебна програма по здравно образование в училищата и разгръщане на превантивни дейности в местната общност.

II. В съответствие с поставената цел, основните **задачи** на програмата са:

- Осъществяване на системни и ефективни дейности за превенция на употребата на наркотици и утвърждаване на здравословен начин на живот на ниво местна общност;
- Реализиране на модел за подкрепа на процеса на утвърждаване на училището, като среда, в която се реализира ефективна превенция на употребата на наркотици от младите хора.

III. Превенцията на наркотичната употреба може да се определи като комплекс от **инициативи, дейности и политики, които се реализират със следните цели:**

- Да се предотврати първия опит с наркотични вещества (както легални, така и нелегални)
- Да се предотврати редовната употреба и злоупотребата на наркотични вещества, както и развиването на зависимости.

1. Училищната програма за превенция на употребата на наркотици в училището е насочена към **превенция на търсенето**, като се основава на доказано ефективни европейски практики, съобразени с характерните условия в българското училище и със специфичните социално-икономически характеристики на страната. Програмата съчетава различни подходи и широк спектър от дейности, насочени към:

- **Паралелно изграждане на знания и умения за здравословен начин на живот и избягване на рисковото поведение:** изследванията сочат, че ефективната превенция се отнася не само до предаването на информация за наркотични вещества и неблагоприятни последствия от рисковото поведение, но и до изграждане на умения за здравословен начин на живот. Ето защо, от една страна програмата има за цел да повиши нивото на информираност на младите хора относно проблемите свързани с употребата и злоупотребата на наркотични вещества като им осигурява обективна информация, базирана на научно доказани факти, а от друга страна – да изгради тях умения за вземане на решение, изясняване на ценностите, свързани със стресови ситуации и т.н.
- **Активно ангажиране на много партньори за изграждане на здравословна среда:** предотвратяване на търсенето на наркотични вещества, посредством реализиране на *последователни, системни и адекватни действия* във всички сфери от живота на младите хора – училище, семейство, местата за забавление. Ето защо програмата е базирана на т.нар. цялостен подход – дейностите по превенция не се ограничават само до училището или до семейството, а се разгръщат в по-широк спектър, който осигурява *потвърждаване на позитивните послания за здравословен начин на живот*.
- **Изграждане на позитивни нагласи към здравословен начин на живот:** ефективната превенция на наркотичната употреба включва изграждане на позитивна нагласа у младите хора към здравословни модели на поведение. Ето защо, програмата засяга не само превенция на потребата и злоупотребата с *нелегални (хероин, марихуана и т.н.) и легални наркотични вещества (алкохол, тютюн)*, но и други аспекти на здравето – сексуално здраве, рисковото поведение и т.н. реализирани чрез здравното образование.

2. Здравното образование в своята същност е превантивна мярка, насочена към реализиране на първична превенция на рисковото поведение на учениците. Тя е базирана на **личностно-центрирания подход** – фокусът в образователния процес е насочен към личността на ученика.

3. Основен акцент е **обучението в социални умения**. Обучението (образованието) в социални умения е насочено към подсилване на психо-социалните умения по начин,

съобразен с културния контекст и нивото на развитие на обучаващите се като допринася за личностното и социалното развитие и превенция на здравето и социалните проблеми.

4. Научните изследвания сочат, че обучението в социални умения (умения за живот) се осъществява най-ефективно посредством т.нар. „**интерактивна методика на обучение**“. Интерактивната методика на обучение е насочена към активно участие на учениците в образователния процес, а не пасивно усвояване на готови идеи и правила. Интерактивното обучение предполага самостоятелно търсене и осмисляне на аргументи и контрааргументи, решаване на проблеми и избор на поведение в ситуации, близки до реалността. То провокира учениците да поемат отговорност за своето поведение, способства за ефективното използване на индивидуалните възможности в различни житейски ситуации. Основните методи, използвани в рамките на програмата по здравно образование са индивидуално и групово работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, дебати и др.

IV. Целевата група на представената програма са учениците от VIII-XII клас. Основната цел на здравното образование е учениците да придобият знания, формират положително отношение и усвоят умения за здравословен начин на живот, избягване на рисковото поведение и овладяване на социално адаптивно поведение.

1. Основните задачи на здравното образование са:

- Да предаде на учениците знания за различните аспекти на здравето, здравословния начин на живот, сексуалните взаимоотношения, наркотичните вещества, индивидуалните и социални последици от тяхната употреба и рисковото поведение като цяло;
- Да формира у учениците положително отношение към личното здраве, здравословния начин на живот, самостоятелния информиран и отговорен избор;
- Да подпомогне учениците при усвояване на разнообразни социални умения, свързани с общуване, асертивност, оценка на ценностите, вземане на решения, устояване на натиск, целепологане, справяне с емоциите, решаване на конфликти и проблеми, изискващи информиран избор и поемане на отговорност за собственото поведение.
- Здравното образование е съставен от урочни единици. Тези урочни единици са структурирани в три модула, които са еднакви за всеки випуск – „Личност и здраве“, „Здраве и сексуалност“, „Наркотици – рисково поведение“.

2. Обобщено, съдържателните параметри на модулите могат да бъдат представени по следния начин:

- **Модул „Личност и здраве“:** здраве и здравословен начин на живот, рискови и протективни фактори, индивидуални и социални проекции на здравето, личен избор и отговорност към здравето, общуване, физическо и психично здраве, същност на рисковото поведение и оценка на риска;
- **Модул „Здраве и сексуалност“:** акцент е върху особеностите на сексуалното развитие, сексуалните взаимоотношения и здравето; рисковото поведение в сферата на сексуалните взаимоотношения; полови роли, нагласи и очаквания, възприемане на сексуалния живот като осъзната отговорност.
- **Модул „Наркотици – рисково поведение“:** в този модул се набляга основно на употребата на наркотични вещества като рисково за здравето поведение; видове психоактивни вещества; групов натиск, асертивен отказ, умения за оценка на риска, генериране на алтернативи на наркотичната употреба; оценка на силните и слабите страни на личността; усвояване на умения за справяне с рискови ситуации, свързани с предлагане и употреба на наркотични вещества.
- **Приемането на правила и процедури,** касаещи употребата на наркотични вещества (легални и нелегални) на територията на училището: създава се възможност да се разговаря на теми, считани за „табу“ като наркотичната употреба, рисковото поведение, като успоредно с това дава възможност на учениците да се включат със собствен принос във функционирането на училището и да формират у себе си чувство за баланс между права и отговорност.
- **Правила и процедури** изработени от училищния екип и предложени за обсъждане и одобрение на учениците под формата на дискусии или в часовете по Здравно образование.

V. Работа с родители:

1. С оглед родителите да бъдат информирани за случващото се училище в контекст на промоцията на здраве и превенция на рисковото поведение и заедно с това да придобият практически знания и умения з.да разговарят със своите деца на теми като употребата на наркотици, сексуалното поведение и др.

2. Родителите, които се активизират да помагат по този въпрос показват с това тяхната съпричастност към дейностите, развивани на училищно ниво.

3. Участието на учениците в множество и разнообразни извънкласни дейности, които да спомогнат за активизиране на всички участници в училищния живот както и представители на общността и формиране на атмосфера на доверие и позитивно общуване в училището – концерти, благотворителни базари, конкурси за плакати на конкретна тема, за лого и мото на дейностите развивани на училищно ниво и др.

4. Внедряването в часовете на класа и часове по Здравно образование.

- необходимо е това да бъде съпътствано от реализирането на такива извънкласни дейности, които способстват за утвърждаване на училището като среда, подкрепяща промоцията на здраве и превенцията на рисковото поведение сред младите хора;

- въвеждането единствено в часовете по Здравно образование не е достатъчно, за да почувстват учениците осезаема промяна в атмосферата в училище. Необходимо е в неформални дейности те да получават потвърждение на представените в часовете превантивни послания.

5. Учениците да се включват в предизборната кампания, като участват при изработването на агитационни материали, организирането на дискусии и публични дебати, свързани с утвърждаването на здравословен начин на живот в училището и др.

6. Инициатива на общинско ниво с наши ученици.

Програмата е приета на Педагогически съвет с Протокол №19 на 13.09.2021 г.